

Π Ρ Α Κ Τ Ι Κ Α Τ Η Σ Α Κ Α Δ Η Μ Ι Α Σ Α Θ Η Ν Ω Ν

ΕΚΤΑΚΤΟΣ ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΤΗΣ 16ΗΣ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1997

ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΜΑΤΣΑΝΙΩΤΗ

Ε Π Ι Σ Η Μ Ο Σ Υ Π Ο Δ Ο Χ Η

ΤΟΥ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ

κ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΝΑΝΟΠΟΥΛΟΥ

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ κ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΜΑΤΣΑΝΙΩΤΗ

Ὁ κ. Δημήτριος Νανόπουλος ἐξελέγη ἀκαδημαϊκὸς στὸν κλάδο Θεωρητικῆς Φυσικῆς ἀπὸ τὴν Ὀλομέλεια τοῦ Σώματος στὴ συνεδρίαση τῆς 6ης Μαρτίου 1997.

Ἡ ἐκλογή του κυρώθηκε μὲ Προεδρικὸ Διάταγμα καὶ δημοσιεύθηκε στὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως στὶς 10 Ἀπριλίου τοῦ ἴδιου ἔτους.

Ἔχω τὴν ἰσχυρὴ ἐντύπωση, ἀν μὴ βεβαιότητα, ὅτι ὁ κ. Νανόπουλος, 49 ἐτῶν σήμερα, εἶναι τὸ νεώτερο τακτικὸ μέλος τῆς Ἀκαδημίας ὅλων τῶν ἐποχῶν μὲ ἐξαίρεση ὀρισμένους ἀπὸ τὸν ἀρχικὸ πυρήνα τῶν διορισθέντων τὸ 1926 κατὰ τὴ σύσταση τῆς Ἀκαδημίας.

Ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν ἀπέδειξε ὅτι οὔτε τὸ φῶλον οὔτε ἡ νέα ἡλικία ἀποτελοῦν ἐμπόδια στὴν ἐκλογή νέων τακτικῶν μελῶν της.

Εἶμαι ἰδιαιτέρως εὐτυχῆς σήμερα ὑποδεχόμενος τὸν κ. Νανόπουλο, ὁ ὁποῖος στὸ βραχὺ διάστημα τῆς θητείας του στὴν Ἀκαδημία ἔδωσε ἤδη δείγματα τοῦ πνευματικοῦ του σφρίγγου.

Ὁ κ. Νανόπουλος ἔχει ρίζες στὸ Σέλτσι Ἀργυροκάστρου, ἀπὸ τὸ ὁποῖο κατὰ-γεται ὁ πατέρας του καὶ στὴν Τζιά, ἀπὸ τὴν ὁποία κατὰγεται ἡ μητέρα του. Ὁ ἴδιος γεννήθηκε στὴν Παλλήνη. Μοναδικὸ παιδὶ τῆς οἰκογενείας του καὶ ἀνήσυχο πνεῦμα, ταλαιπώρησε γονεῖς καὶ δασκάλους μὲ τὴν πρῶιμη εὐφυΐα του. Πέρασε τὰ χρόνια τοῦ Δημοτικοῦ Σχολεῖου καθισμένος δίπλα στοὺς δασκάλους του καὶ ὄχι στὰ θρανία,

ώστε να μπορεί να ελέγχονται και να περιορίζονται οι διαρκείς παρεμβάσεις του, με τις οποίες εκφράζονταν αντιρρήσεις, συμπληρώσεις ή σχόλια στα λεγόμενα των δασκάλων ή δίδονταν άμεσες απαντήσεις στα διατυπούμενα ερωτήματα έστω και αν δεν απευθύνονταν στον ίδιο.

Με την έναρξη των γυμνασιακών σπουδών οι ήφαιστειώδεις πνευματικές αναζητήσεις του βρήκαν διέξοδο στο έξωσχολικό διάβασμα και στην μανιώδη κινηματογραφοφιλία του με ιδιαίτερη προτίμηση στον ευρωπαϊκό κινηματογράφο.

Η επόμενη σκηνή που προσγείωσε τον Νανόπουλο ήταν το 1978 όταν ως επισκέπτης ομιλητής σε εκδήλωση προς τιμήν του καθηγητού Richard Feynman είδε με τρόπο να κάθονται στα πρώτα καθίσματα του ακροατηρίου του περισσότερο από 10 βραβεία Nobel.

Δώδεκα χρόνια αργότερα, το 1990, βρέθηκε και ο ίδιος στον κατάλογο των 10 υποψηφίων για το Nobel της Φυσικής. Του εύχομαι την επόμενη φορά που θα ξαναβρεθεί μεταξύ των υποψηφίων για το Βραβείο Nobel να είναι περισσότερο ισχυρός και τυχερός.

Περισσότερα θα ακούσετε από τον ακαδημαϊκό κ. Πάνο Λιγομενίδη που θα τον προσφωνήσει.

Κύριε Νανόπουλε, σας εύχομαι μακροήμερευση και κάθε επιτυχία στα έργα σας για το καλό της επιστήμης και της 'Ακαδημίας και τώρα, κατά τα καθιερωμένα, θα περιβάλω το νέο συνάδελφο με το μέγα διάσημο της 'Ακαδημίας.

ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΗ ΤΟΥ ΑΚΑΔΗΜΑΓΓΚΟΥ κ. ΠΑΝΟΥ ΛΙΓΟΜΕΝΙΔΗ

Ἀγαπητὲ Κύριε Νανόπουλε,

Μὲ ἐξουσιοδότηση τῆς Τάξεως τῶν Θετικῶν Ἐπιστημῶν σᾶς ἀπευθύνω τὸν καθιερωμένο χαιρετισμὸ κατὰ τὴν σημερινὴ ἐπίσημη ὑποδοχὴ σας ὡς Τακτικοῦ Μέλους τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν στὸν κλάδο τῆς Θεωρητικῆς Φυσικῆς.

Ἡ ἐντολὴ τῆς Τάξεως τῶν Θετικῶν Ἐπιστημῶν μὲ τιμᾶ, τὴν δέχομαι, καὶ τὴν ἐκτελῶ μὲ ιδιαίτερη χαρά.

Κύριε Πρόεδρε,

Κύριοι Συνάδελφοι Ἀκαδημαϊκοί,

Κυρίες καὶ Κύριοι,

Ὁ Δημήτριος Νανόπουλος γεννήθηκε στὴν Ἀθήνα στὶς 13 Σεπτεμβρίου 1948. Ἐσοῦδασε στὸ Πανεπιστήμιο Ἀθηνῶν, ἀπὸ ὅπου ἀπεφοίτησε τὸ 1971 μὲ τὸ πτυχίον Φυσικῆς. Συνέχισε τὶς μεταπτυχιακὲς σπουδὲς του στὸ Πανεπιστήμιο τοῦ Sussex, στὴν Ἀγγλία, ἀπὸ ὅπου πῆρε τὸ Διδακτορικὸ του Δίπλωμα στὴν Φυσικὴ τὸ 1973. Στὴν διδακτορικὴ του διατριβὴ ἀσχολήθηκε μὲ πιθανὲς πειραματικὲς δοκιμὲς οἱ ὁποῖες θὰ διέκριναν μεταξὺ διαφορετικῶν θεωριῶν στοιχειωδῶν σωματιδίων. Ἦταν ὑπότροφος τοῦ Ἰδρύματος Κρατικῶν Ὑποτροφιῶν καθ' ὅλη τὴν διάρκειαν τῶν πανεπιστημιακῶν σπουδῶν του, δηλαδὴ ἀπὸ τὸ 1967 μέχρι τὸ 1973.

Κατὰ τὴ διάρκειαν τῆς ἀκαδημαϊκῆς του καριέρας διακρίθηκε ὡς Καθηγητῆς τῆς Φυσικῆς στὸ Πανεπιστήμιο Winconsin τῶν ΗΠΑ, 1986-88, ὡς Καθηγητῆς Θεωρητικῆς Φυσικῆς στὸ Ἐθνικὸ Μετσόβιο Πολυτεχνεῖο, 1987-89, ὡς Ἐπιστημονικὸς Συνεργάτης στὸ Θεωρητικὸ Τμῆμα τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Κέντρου Πυρηνικῶν Ἐρευνῶν (CERN), στὴ Γενεύη τῆς Ἑλβετίας, ἀπὸ τὸ 1986 μέχρι σήμερα, καὶ ὡς διακεκριμένος (distinguished) καθηγητῆς τοῦ Τμήματος Φυσικῆς τοῦ Πανεπιστημίου A&M, στὸ College Station Texas, τῶν ΗΠΑ, ἀπὸ τὸ 1989 μέχρι σήμερα. Εἶναι ἐπικεφαλῆς τοῦ Τμήματος Ἀστροσωματιδίων στὸ Κέντρο Προχωρημένων Ἐρευνῶν (Houston Advanced Research Center) τοῦ Χιοῦστον, Τέξας, τῶν ΗΠΑ.

Ἐχει ἐπιβλέψει τὴν ἔρευνα δέκα Διδακτορικῶν Διατριβῶν (PhD) καὶ περίπου σαράντα Μεταδιδακτορικῶν Ἐρευνητῶν (Post-Doctoral Associates).

Ἡ τρέχουσα ἐρευνητικὴ ἐργασία του χρηματοδοτεῖται ἀπὸ διάφορα ἐρευνητικὰ προγράμματα. Ἐχει δημοσιεύσει πλέον τῶν τετρακοσίων πενήντα ἐργασιῶν, ἐκ τῶν ὁποίων πλέον τῶν 350 σὲ ἐπιστημονικὰ περιοδικὰ μὲ ὑψηλὸ δείκτη ἐπιρροῆς, πλέον τῶν 50 σὲ κεφάλαια βιβλίων καὶ σὲ Πρακτικὰ Συνεδρίων, καὶ πλέον τῶν 30 σὲ ἐπιστημονικὲς ἐκθέσεις γνωστῶν ἐρευνητικῶν Κέντρων. Μὲ ἄλλους συγγραφεῖς, ἔχει

συγγράψει τρεις 'Επιστημονικές Μονογραφίες, και οκτώ βιβλία ως 'Επιστημονικός 'Εκδότης (Editor). Δεκαεννέα δημοσιευμένες εργασίες του συμπεριλήφθησαν σε άναδημοσιευμένα βιβλία.

Τήν έρευνητική δραστηριότητά του, ό Δημήτριος Νανόπουλος τήν ανέπτυξε ως 'Υπότροφος στο Θεωρητικό Τμήμα τών έργαστηρίων του CERN, στην Γενεύη τής 'Ελβετίας, 1973-75, ως Joliot-Curie 'Υπότροφος 'Ερευνητής, στο 'Εργαστήριο Φυσικής τής École Normale Supérieure, στο Παρίσι τής Γαλλίας, 1975-76, ως Research Fellow στο Τμήμα Φυσικής του Πανεπιστημίου Winseconsin τών ΗΠΑ, 1976-77, ως Research Fellow στο Lyman Laboratory of Physics του Πανεπιστημίου Harvard, όπου εργάστηκε με τους Νομπελίστες Sheldon Glashow και Steven Weinberg, 1977-79, ως Μέλος του 'Επιστημονικού Προσωπικού του Θεωρητικού Τμήματος του CERN, 1979-86, και ως 'Επισκέπτης Καθηγητής του 'Ινστιτούτου Θεμελιώδους Φυσικής του Πανεπιστημίου Κυτό, τής 'Ιαπωνίας, Μάρτιος-'Απρίλιος 1984. 'Από τόν 'Ιούλιο 1986 έχει προαχθεί σε Senior Physicist του CERN.

Θά πρέπει να σημειώσουμε έδω ότι αυτή τήν εποχή τó CERN, 'Ίσως τó μεγαλύτερο Κέντρο 'Ερευνών στην Θεωρητική Φυσική στόν κόσμο, έχει προγραμματίσει και εκτελεί πειράματα που σχεδίασε και ύπολόγισε ό Δημήτριος Νανόπουλος για τήν επιβεβαίωση ή άπόρριψη τών θεωριών του. Τά πειράματα αυτά στους τεράστιους έπιταχυντήρες σωματιδίων LEP και LHC, τά όποια άπαιτούν μεγάλες έπενδύσεις σε χρήματα και σε πειραματικό έπιστημονικό δυναμικό, δείχνουν, άν μη τί άλλο, τήν μεγάλη σημασία που δίνετε στις εργασίες του Νανόπουλου.

'Ο Δημήτριος Νανόπουλος έχει τύχει πολλών διεθνών τιμητικών διακρίσεων. 'Ως διακεκριμένος 'Ερευνητής του Κέντρου Προχωρημένων 'Ερευνών του Χιούστον, (Houston Advanced Research Center), από τó 1989 μέχρι σήμερα, ως Σύμβουλος του Προέδρου του Κέντρου Προχωρημένων 'Ερευνών του Χιούστον στόν Τομέα τής Εύρωπαϊκής 'Επιστήμης και Τεχνολογίας, από τó 1990 μέχρι σήμερα, ως Διακεκριμένος Καθηγητής του Τμήματος Φυσικής του Πανεπιστημίου Texas A&M, από τó 1992 μέχρι σήμερα, ως Διευθυντής του Plan E-15, 'Υπερβαρύτητα, του Παγκοσμίου 'Εργαστηρίου, ως Fellow τής Physical Society τών ΗΠΑ, και ως Μέλος τής 'Ιταλικής 'Εταιρείας Φυσικών. 'Εχει προσκληθεί ως Διακεκριμένος 'Ομιλητής (Invited Speaker) σε 55 Συνέδρια, και τά τελευταία δέκα έτη έχει δώσει 97 Σεμινάρια και Colloquia σε 'Ερευνητικά Κέντρα και Πανεπιστήμια.

Για τήν ύποψηφιότητά του ως Τακτικού Μέλους τής 'Ακαδημίας 'Αθηνών έγνωμοδότησαν οκτώ διάσημοι θεωρητικοί φυσικοί, συμπεριλαμβανομένων τεσσάρων βραβευμένων με τó βραβείο Νόμπελ τής Φυσικής και ενός βραβευμένου με τó Fields Medal τών Μαθηματικών, με τους όποιους ό Νανόπουλος είχε συνεργαστεί ή και είχε

δημοσιευμένες εργασίες. Ἐπίσης ἀπαντήσεις τῶν ἐπιφανῶν αὐτῶν ἐπιστημόνων φαίνεται καθαρά ἢ μεγάλη ἐκτίμηση τὴν ὁποῖαν ὅλοι τους ἀνέξαιρέτως τρέφουν γιὰ τὴν ἐπιστημονικὴν ἰκανότητά, τὴν ἰδέαν καὶ τὴν συνεισφορά του στὴν Θεωρητικὴ Φυσικὴ.

Κυρίες καὶ Κύριοι,

Καλωσορίζοντας τὸν κύριο Νανόπουλο, ἕναν ἐπιφανῆ ἐπιστήμονα στὴν ἔρευνα τοῦ φυσικοῦ κόσμου, θὰ πρέπει νὰ μὴν παραλείψουμε μιὰ πολὺ σύντομη, ἔστω τρίλεπτη, ἀναφορὰ στὴν σημασία τῆς νέας φυσικῆς ὅσον ἀφορᾷ στὴν ἀνάπτυξη τῆς ἀντιλήψεώς μας γιὰ τὴν ὕπαρξη καὶ τὴν πραγματικότητα. Ἡ νέα φυσικὴ, καὶ γενικότερα ἡ ἐπιστῆμη τῆς ἐποχῆς μας, ἔχει ἀποκαλύψει θαυμαστοὺς καὶ συχνὰ παράδοξους κόσμους. Ἐπίσης ἀρχὴ τοῦ αἰῶνα μας, οἱ ἀνακαλύψεις τῆς φυσικῆς γιὰ τὴν δομὴ καὶ τὴν συμπεριφορὰ τοῦ κόσμου μας ἀπὸ τοὺς διαστρικοὺς χώρους μέχρι τὴν κλίμακα τοῦ μικρόκοσμου, ἔχουν ἀλλάξει ριζικὰ τὴν ἀντιλήψει μας γιὰ τὸ Σύμπαν.

Ἡ κβαντικὴ φυσικὴ μᾶς ἐπιτρέπει νὰ κατανοήσουμε μὲ καταπληκτικὴ πειστικότητα τὰ φαινόμενα τοῦ μικρόκοσμου, αὐτὰ ποὺ κατεργάζονται τὸ γίγνεσθαι τοῦ Σύμπαντος. Διαπιστώνουμε τώρα ὅτι ζοῦμε σὲ ἕναν ἀπερίγραπτο χωροχρόνο μὲ γεωμετρικὴ καὶ γεωμετροδυναμικὴ ἰδιότητα, ὁ ὁποῖος ξεδιπλώνεται χωρὶς ὄρια καὶ χωρὶς κέντρο, ἀπὸ τὸ τίποτε καὶ στὸ τίποτε. Ἐρευνᾶμε τὴν δυσνόητη ἐννοία τῆς ἐνέργειας, τοῦ χρόνου, τῆς ὕλης καὶ τοῦ κενοῦ χώρου, τοῦ μηδέν καὶ τοῦ ἀπείρου, καὶ περιπλανιόμαστε σὲ σκοτεινὴ ἀτραπὸς τῆς διανόησης ποὺ δικαιολογοῦν τὴν ἀπεγνωσμένη, συχνὰ μυστικιστικὴ, ἀναφορὰ μᾶς σὲ ἀκατανόητες αἰτίες, στὴν μαθηματικὴ ἀλήθεια, στὸ ὑπερφυσικὸ «ἐπέκεινα», στὸν Θεό. Τὸ μόνο ποὺ σήμερον μποροῦμε νὰ ποῦμε εἶναι πῶς ἂν ποτὲ μᾶς ἀποκαλυφθεῖ ἡ ἀλήθεια, θὰ εἶναι τὸ πιὸ ὁμορφὸ πρᾶγμα ποὺ θὰ μᾶς κάνει νὰ ἀπορήσουμε «πῶς θὰ μποροῦσε νὰ ἦταν καὶ διαφορετικὰ;»

Ἡ νέα φυσικὴ καὶ ἡ ἐπιστῆμη τῆς πληροφορίας μᾶς ἀποκαλύπτουν ὅλο καὶ πιὸ ἐπίμονα πῶς ἡ Φύση λειτουργεῖ μέσα ἀπὸ ἐμᾶς, καὶ πῶς ἡ ἐνότητα τοῦ Σύμπαντος καὶ ἡ ἀείποτε συνεχιζόμενη Δημιουργία, μᾶς ἀποκαλύπτεται μέσα ἀπὸ τὴν ἰκανότητα τῆς συνειδησιακῆς κατανόησης καὶ εὐαισθησίας. Σήμερον ἀναζητοῦμε μιὰ προσδιάζουσα ἐπιστημονικὴ κατανόηση τῆς συνειδησιακῆς μας ὑπάρξεως καὶ τῆς σχέσεώς της μὲ τὴν φυσικὴ ὑπόσταση καὶ τὴν ὀλογραφικὴ λειτουργία τοῦ Σύμπαντος.

Ἀναζητοῦνται ἀνοίγματα πρὸς μιὰ νέα μὴ-ὕπολογιστικὴ (non-computational) ἐπιστῆμη τοῦ νοῦ καὶ τῆς ὕλης, τοῦ συνειδητοῦ γίγνεσθαι, ἡ ὁποία θὰ ἐρμηνεύει τὴν νοημοσύνη καὶ τὴν εὐαισθησία μὲ ἀρχὲς καὶ νόμους ποὺ ἐπεκτείνονται πέραν ἀπὸ τὴν καθαρὴ ἐπιχειρηματολογία καὶ τὴν ἀλγοριθμητικὴ διαδικασίαν ἑνὸς ὑπολογιστικοῦ συστήματος. Ἡ ἰδέα ὅτι ἡ συνείδηση μπορεῖ νὰ ἐπιδρᾷ στὴν ὕλη ξενίζει τὸν κλασικὸ φυσικὸ ποὺ ἔχει συνηθίσει στὴν μηχανιστικὴ καὶ τὴν ἐμπειρικὴν προσεγγίσεις

στην επιστημονική έρευνα, αυτές που έχουν εξορκίσει τὸ φάντασμα τῆς συνειδήσεως ἀπὸ τὴν διατύπωση τῶν νόμων τῆς φυσικῆς. Νὰ σημειωθεῖ ἐδῶ πὼς τὸ φαινόμενο τῆς ὕλης καὶ τοῦ χωροχρόνου, στὸ πλαίσιο τοῦ ὁποίου λειτουργοῦν τώρα οἱ φυσικὲς θεωρίες, εἶναι τόσο μυστηριῶδες καὶ ἀσύλληπτο ὅσο καὶ τὸ φαινόμενο τῆς συνειδήσεως. Ἡ πρόταση νὰ ἐπανεξεταστεῖ ἡ σχέση μεταξύ τῆς ἀντικειμενικῆς πραγματικότητας καὶ τῆς συνειδήσεως ἀποτελεῖ μιὰ ριζικὴ ἀπόκλιση ἀπὸ τὴν κλασικὴ φυσικὴ. Οἱ σχέσεις ἀνάμεσα στὴν ὕλικὴ ὑπόσταση, τὶς μοριακὲς κινήσεις, τὴν βιοχημεία τῶν κυττάρων τοῦ ἐγκεφάλου, τοὺς χτύπους τῆς καρδιᾶς μας, καὶ στὸ συνειδησιακὸ λογιστικὸ πὺ ὑπογραμμίζει τὴν ὑπαρξή, τὸν νοῦ, τὶς μνῆμες πὺ καθορίζουν τὸ ἐγώ, τὴν αἰσθητικὴ ἐκτίμηση καὶ τὴν αἴσθηση τοῦ δικαίου καὶ τῆς ἠθικῆς, αυτές οἱ σχέσεις ἀνάμεσα στὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴ, πὺ ἔχουν ἀπασχολήσει τοὺς φιλοσόφους καὶ θεολόγους ἐπὶ χιλιετίες, μπαίνουν τώρα, στὴν δύση τῆς 2ης χιλιετίας μετὰ Χριστό, στὸ ὀπτικὸ πεδίο τῆς κβαντικῆς φυσικῆς καὶ τῆς ἐπιστήμης τῆς πληροφορίας.

Σήμερα παραδεχόμαστε πὺ τὸ Σύμπαν δὲν ὑπάρχει «κάπου ἐκεῖ, ἔξω ἀπὸ ἐμᾶς» πὺ λειτουργοῦμε ὡς ἀμέτοχοι παρατηρητές. Τὸ Σύμπαν μας εἶναι «συμμετοχικὸ» μετὴν ἔννοια ὅτι ἡ ὑπαρξή, ἡ πραγματικότητα, ὁ κόσμος μας, ἐνσαρκώνεται ἀπὸ τὴν συμμετοχὴ τῶν συνειδήσεων πὺ παρατηροῦν, σκέπτονται, αἰσθάνονται καὶ συμμετέχουν στὸν παράξενο βρόχο τοῦ γίνεσθαι πὺ τὶς γεννάει. Ὁ ρόλος ἐκάστου συνειδησιακοῦ «παρατηρητῆ-μετόχου», αὐτοῦ πὺ δημιουργεῖ καὶ ἀφήνει τὸ ἀχνάρι τῆς ὑπάρξεώς του στὸ ἀτέρμονο μονοπάτι τοῦ χρόνου, αὐτοῦ πὺ ἐπικοινωνεῖ καὶ συμμετέχει στὸ γίνεσθαι τοῦ κόσμου, καὶ πὺ συνάμα εἶναι τὸ κορυφαῖο προϊόν τοῦ κοσμικοῦ γίνεσθαι, εἶναι βασικός. Ἡ ἔννοια τοῦ «παρατηρητῆ-μετόχου», τὴν ὁποία φαίνεται νὰ ἐπιβάλλει ἡ κβαντικὴ φυσικὴ, ὑποδηλώνει μιὰ σχεδὸν μυστικιστικὴ ἀποψη γιὰ τὴν πιθανὴ ἄμεση σχέση πὺ ἀποκαλύπτεται ἀνάμεσα στὴν συνείδηση καὶ τὸν φυσικὸν κόσμον, ἀνάμεσα στὴν ὑποκειμενικὴ καὶ τὴν ἀντικειμενικὴ πραγματικότητα, ἀνάμεσα στὴν ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα.

Ὅσο περισσότερο πλησιάζει κανεὶς «τὴν κατανόηση τοῦ κόσμου μας, τόσο προσεγγίζει τὴν παρουσία τοῦ Θεοῦ μετὴν ἀξάνομενο αἴσθημα βαθιᾶς θρησκευτικότητας. Ἄν ὁ ἐγκέφαλος, τὸ πιὸ περίπλοκο σύστημα τοῦ κόσμου, εἶναι τὸ μέσον διὰ τοῦ ὁποίου ἐκφράζεται ὁ νοῦς τοῦ ἀνθρώπου, μήπως τὸ Σύμπαν ὀλόκληρο εἶναι τὸ μέσον διὰ τοῦ ὁποίου ἐκφράζεται ὁ νοῦς καὶ ἡ θέληση τοῦ Θεοῦ, τῆς ὑπέρτατης ὀλιστικῆς ιδιότητος στὴν ἱεραρχία τῆς πολυπλοκότητος; Πιστεύω πὺ ὁ σοβαρὸς διανοητῆς πὺ ἐρευνᾷ τὰ ὅρια τοῦ Σύμπαντος καὶ τοῦ ἀνθρώπου, παρὰ τὰ παραπλανητικὰ φαινόμενα, δὲν μπορεῖ νὰ ἀγνοήσει τοὺς περιορισμοὺς του καὶ παραμένει βαθιὰ θρησκευόμενος. Γιὰ τὸν πολὺν κόσμον, ἀκόμα καὶ ὅταν οἱ θρησκευτικὲς ἀντιλήψεις ἀναστατώνονται ἀπὸ τὴν επιστημονικὴ γνῶση, σίγουρα δὲν ἀντικαθίστανται πάντα ἀπὸ

τὴν ὀρθολογικὴ ἐπιστημονικὴ σκέψη, ἡ ὁποία παραμένει ἐν πολλοῖς ἀκατάληπτη καὶ ἀπρόσιτη στοὺς πολλούς, ὅσο ἴσως καμιὰ κλειστὴ θρησκεία. Οἱ περισσότεροὶ ἀπὸ ἐμᾶς, σὲ προσωπικὸ ἐπίπεδο ἀκολουθοῦν τὸν σίγουρο δρόμο τῆς ἐπιστήμης, ἐξακολουθοῦν ὅμως νὰ βρίσκουν ἀπάγκιο στὶς θρησκευτικὰς παραινέσεις ποὺ βασίζονται στὴν ἀγάπη, τὴν ἀρετὴ καὶ τὴν θεία δικαιοσύνη.

Ἄγαπητὲ Συνάδελφε Κύριε Νανόπουλε,

Κατὰ τὰ τελευταῖα εἴκοσι πέντε περίπου χρόνια φωτίζετε μὲ τὴν ἔρευνά σας περιοχὰς τῆς νέας φυσικῆς ποὺ ἀφοροῦν σὲ θεμελιώδεις λειτουργίαι τῆς φύσεως, καὶ ἀνοίγετε νέους δρόμους πρὸς τὴν καλύτερη κατανόηση τοῦ κόσμου μας, πρὸς τὴν μετὰ-νέα φυσικὴ. Μὲ τὸ ἔργο σας ζεῖτε καὶ δημιουργεῖτε μιὰ κοσμογονικὴ ἐποχὴ τῆς ἐπιστήμης, ἡ ὁποία ἐπηρεάζει ἄμεσα τὴ ζωὴ μας διαμέσου τῆς τεχνολογίας. Ἐπωμίζεστε ἔτσι καὶ τὴν εὐθύνη νὰ προάγετε τὴν ἀρμονικὴ συμβίωση τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὴν τεχνολογία ποὺ εἶναι παράγωγο τῆς ἐπιστήμης, καθὼς καὶ τὴν ἐπικοινωνία του μὲ τοὺς κόσμους, τὶς ἰδέαι καὶ τὰ ἐπιχειρήματα τῆς νέας φυσικῆς, συμβάλλοντας μὲ διαλέξεις καὶ μὲ τὸν γραπτὸ λόγον στὴν κατανόηση τῆς ἐπιστημονικῆς ἀλήθειας καὶ ἀπὸ τοὺς πολλούς.

Εἶμαι εὐτυχὴς ποὺ σήμερον μοῦ δίδεται ἡ εὐκαιρία νὰ σᾶς καλωσορίσω ἀπὸ τὸ Βῆμα αὐτὸ ὡς νέο Τακτικὸ Μέλος τοῦ Ἀνωτάτου Πνευματικοῦ Ἰδρύματος τῆς Χώρας, τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν.

ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ κ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΝΑΝΟΠΟΥΛΟΥ

Κύριε Πρόεδρε,

Σεβασμιώτατοι, κύριοι Ύπουργοί, κύριοι Γενικοί Γραμματεῖς, κύριοι Βουλευταί,
Κύριοι συνάδελφοι, ἀγαπητοὶ παλιοὶ συμφοιτητές, κυρίες καὶ κύριοι,

Κατ' ἀρχὰς θέλω νὰ εὐχαριστήσω τὸν πολὺ δραστήριο Πρόεδρο τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, καθηγητὴ κύριο Νικ. Μαρσανιώτη καὶ τὸν Γραμματέα τῆς Α' Τάξεως τῶν Θετικῶν Ἐπιστημῶν καθ. κ. Πάνο Λιγομενίδη γιὰ τὰ τόσο καλά τους λόγια. Ὅπως καταλαβαίνετε εἶναι μεγάλο τὸ συναισθηματικὸ φορτίο τῆς στιγμῆς αὐτῆς καὶ παρακαλῶ νὰ μοῦ συγχωρήσετε τὰ τυχόν λάθη μου καὶ παραλείψεις. Εἶναι μεγάλη μου τιμὴ νὰ ἐκλεγῶ τακτικὸ μέλος τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, στὴν Τάξη τῶν Θετικῶν Ἐπιστημῶν, στὴν ἔδρα τῆς Θεωρητικῆς Φυσικῆς καὶ θέλω νὰ εὐχαριστήσω καὶ τὴν Τάξη μου ἀλλὰ καὶ ὅλη τὴν Ἀκαδημία γιὰ τὴν μέγιστη αὐτὴ διάκριση. Τὸ χρέος μου ἐπίσης εἶναι μεγάλο γιὰτὶ ὡς ἀντιπρόσωπος μιᾶς νέας μεταπολεμικῆς, μεταεμφυλιακῆς, συμφιλιωτικῆς γενιᾶς, ἔχω πάρα πολλὰ ποὺ πρέπει νὰ κάνω.

Πιστεύω ὅτι μὲ τὴν οὐσιαστικὴ βοήθεια τῆς Ἀκαδημίας καὶ τῆς Πολιτείας μποροῦμε πολλὰ νὰ ἐπιτύχουμε. Ἐπιτρέψτε μου νὰ ἀναφερθῶ σὲ μερικὰ πρόσωπα ποὺ θεωρῶ ὅτι παίξανε καθοριστικὸ ρόλο στὴν ζωὴ μου. Τοὺς γονεῖς μου ποὺ μὲ φέρανε στὸν κόσμο καὶ μοῦ ἀναπτύξανε τὴν ἔφεση πρὸς μάθηση, τὴν γυναίκα μου Μυρτώ, ποὺ στάθηκε πάντα δίπλα μου προσφέροντας δύναμη καὶ ἐλπίδα σὲ ὅλο τὸ τόσο μέχρι τώρα μακρὺ, δύσκολο, καὶ πολλές φορές, ριψοκίνδυνο κοινὸ μας «ταξίδι». Τὸν ἀείμνηστο καθηγητὴ μου στὸ Γ' Γυμνάσιο Ἀρρένων Ἀθηνῶν, φυσικὸ Βαγγέλη Τσιγκούνη ποὺ μοῦ καλλιέργησε τὸν μεγάλο μου ἐνθουσιασμὸ γιὰ τὴν Φυσικὴ, τὸν σεβαστὸ καθηγητὴ μου καὶ ἐκλεκτὸ συνάδελφο Καίσαρα Ἀλεξόπουλο ποὺ μὲ δίδαξε τὴν ἀξία τῆς «κοινῆς λογικῆς», τὸν σεβαστὸ μου καθηγητὴ Φωκίωνα Χατζηγιάννου, ὡς τὸν δημιουργὸ ἐνὸς μοναδικοῦ, γιὰ τὰ ἑλληνικὰ χρονικά, φυτωρίου θεωρητικῶν φυσικῶν, ἀπὸ ὅπου βγήκα καὶ γώ, ποὺ δοξάζουν τὴν Ἑλλάδα στὰ πέρατα τῆς γῆς, τὸν στενὸ συνεργάτη μου καὶ συνάδελφό μου ἐπὶ μία 25ετία, John Ellis, FRS μόνιμο μέλος τῆς θεωρητικῆς ομάδας τοῦ CERN, ποὺ ἂν θέλετε μὲ «ἀνακάλυψε» καὶ πείστηκε πολὺ νωρὶς στὶς μερικές φορές τολμηρὲς ἰδέες μου, καὶ τέλος τὸν μεγάλο θεωρητικὸ φυσικὸ τοῦ αἰῶνα μας ἀείμνηστο Richard Feynman ποὺ ἔμμεσα, ἀπὸ τὰ περίφημα Κόκκινα Βιβλία του, καὶ ἄμεσα, ἀπὸ τὴν προσωπικὴ μας ἐπαφή, εἴχαμε μιὰ ἀμοιβαία συμπάθεια, μὲ ἔπεισε νὰ μὴν προσπαθῶ νὰ κρύβω τὸν καθαρὰ διαισθητικὸ (intuitive) τρόπο μὲ τὸν ὁποῖο φαίνεται ὅτι δουλεῖ κἀλλιστα τὸ μυαλό μου, ἀλλὰ τουναντίον νὰ εἶμαι περήφανος γι' αὐτό!